

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ»

циклу загальної (вибіркової) підготовки

за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки»

підготовки за третім рівнем вищої освіти (доктор філософії)

у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Рекомендовано кафедрою публічного адміністрування у сфері цивільного захисту на 2023-2024 навчальний рік.
Протокол від «28» серпня 2023 року
№ 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Державна політика у сфері економічної безпеки».

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Державна політика у сфері економічної безпеки» сприяють розвитку наукового мислення в здобувачів третього рівня вищої освіти – доктор філософії. Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Державна політика у сфері економічної безпеки» сприяють розвитку професійного мислення в здобувачів вищої освіти, дозволяють випускникам належним чином вирішувати професійні завдання.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння категоріями економічного функціонування в системі інтегральних характеристик розвитку економічних систем, основами впливу ринкових відносин на економічні функції держави та науковими основами розробки державно-управлінських рішень щодо забезпечення економічної стабільності та фінансової незалежності країни.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що всі розглянуті теоретичні питання супроводжуються практичним оволодінням знань, тобто формування у слухачів комплексу знань, умінь, навичок, необхідних для проведення структурно-функціонального аналізу економічної системи та розробки заходів щодо державно-управлінських рішень з забезпечення ефективного функціонування економічної фінансової, бюджетної та податкової та інших сфер.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Майстро Сергій Вікторович, завідувач кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту, доктор наук з державного управління, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, м. Харків, Україна, 61024. Роб номер тел.: (057) 704-14-31.
E-mail	kracz@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Механізми публічного управління та адміністрування: теорія, методологія, практика
Професійні здібності	Професійні здібності, а саме індивідуально-психологічні властивості науково-педагогічного працівника відповідають вимогам професії і є умовою успішного викладання навчальної дисципліни.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	публікація статей у наукових фахових виданнях України зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Мета викладання дисципліни: розвиток наукової кваліфікації здобувачів наукового ступеня доктор філософії за рахунок надання систематизованих знань щодо: визначення сутності, теоретико-методологічних засад державної політики у сфері економічної безпеки.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 5. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Пререквізити: державна безпека в контексті політики європейської інтеграції, кадрова політика і державна служба, технологія підготовки та захисту дисертації, публічне управління та адміністрування у сфері екологічної безпеки, організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування.

Постреквізити: теорія та історія публічного управління та адміністрування, публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Очна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	5-й
Обсяг кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин	120 год.
Лекції	18 год.
Практичні	22 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	80 год.
Вид підсумкового контролю	Екзамен

Основні завдання вивчення дисципліни:

- сформулювати розуміння сутності теорії ринкової економіки та моделей взаємовідносин економіки і держави.
- напрацювати навички аналізу змісту та можливих наслідків

економічних явищ і процесів як об'єктів державно-управлінського впливу.

- виробити у слухачів розуміння місця, ролі та функцій економічної теорії в обґрунтуванні і прийнятті рішень на різних рівнях державного управління.

- навчити слухачів використовувати положення економічної теорії при прийнятті управлінських рішень і виборі методів державного управління в економічній сфері.

- ознайомити слухачів з процесом і процедурами формування державного бюджету та бюджетів органів державного управління державних установ.

- сприяти напрацюванню вміння критично оцінювати існуючі схеми бюджетного процесу, методи формування доходної частини бюджету та напрями використання бюджетних коштів;

- забезпечити надання знань щодо фінансової системи і системи державних фінансів, бюджету і бюджетного процесу, основних джерел наповнення державного та місцевих бюджетів і їх використання через розподіл бюджетних видатків;

- навчити слухачів аналізувати ефективність і результативність функціонування фінансової системи в цілому, державних фінансів і бюджетного процесу на державному і місцевому рівні;

- забезпечити отримання слухачами навичок використання здобутих знань і вмінь для прийняття рішень з питань формування бюджету, забезпечення його наповнення та цільового спрямування витрат коштів бюджету, аналізу руху бюджетних коштів, виявлення недоліків бюджетного процесу, організації роботи фінансових органів по фінансуванню підприємств, організацій і бюджетних установ, бюджетному плануванню, економічної та контрольної роботи фінансових органів, забезпечення контролю за бюджетними коштами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- основні стратегії державного управління розвитком економіки, які ефективно використовувалися в зарубіжних країнах;

- про різницю між фінансовою системою і системою державних фінансів,

- яким чином пов'язані потоки товарів і грошей,

- призначення, джерела формування і напрями використання фінансів;

- структуру фінансової системи та місце у ній державних фінансів;

- суть, мету, завдання і напрями фінансової політики;

- основні ланки державних фінансів;

- роль і місце бюджету в економічній системі держави;

- складові бюджетної системи та їх взаємозв'язки;

- основні стадії бюджетного процесу,

- сутність і принципи побудови податкової системи, елементи оподаткування та механізми справляння податків,
 - економічну сутність, склад і структуру доходів і витрат бюджету;
 - причини виникнення та джерела фінансування державного боргу;
 - сутність, мету і завдання державних цільових фондів;
 - *уміння:*
 - вільно користуватися понятійним апаратом економічної теорії для пояснення закономірностей економічного розвитку, сучасних тенденцій в економічному житті країни та взаємозв'язку між економічними, соціальними та політичними процесами;
 - формулювати пропозиції щодо розроблення програм соціально-економічного розвитку регіону (галузі), інших об'єктів управління на підставі здійснення комплексного аналізу;
 - пояснити відмінності між відомими моделями економіки і ступенем впливу держави на економічні процеси у межах цих моделей;
 - критично оцінювати діючі схеми та механізми бюджетного процесу, оподаткування суб'єктів господарської діяльності та методи підвищення доходної частини бюджету й скорочення його видатків;
 - аналізувати нормативно-правове забезпечення бюджетної діяльності;
 - визначати наявні і потенційні джерела наповнення бюджетів різних рівнів;
 - складати план фінансування передбачених та непередбачених у бюджеті видатків;
 - аналізувати звіти по виконанню бюджету.
- Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
 - здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
 - здатність формулювання концептуальних засад та впровадження політики економічного розвитку;
 - здатність обґрунтування та розроблення механізмів державного регулювання фінансово-бюджетною системою та соціально-економічною системами України.

Результати навчання:

- здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність інформації.

Програма навчальної дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
1	Тема 1: Загальні проблеми економічного розвитку	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 10 год.
2	Тема 2: Ринковий механізм регулювання економічних відносин	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 10 год.
3	Тема 3: Ринки і державне регулювання в сучасних умовах	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 10 год.
4	Тема 4: Основні моделі економічної системи та проблеми їх вибору в розбудові національної економіки	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 10 год.
5	Тема 6: Управління публічними фінансами	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 8 год.
6	Тема 7: Організаційно-правові засади функціонування державних фінансів в Україні	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 8 год.
7	Тема 8: Податки та податкова система України	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 8 год.
8	Тема 9: Бюджетна система та бюджетний процес	Лек. – 2 год. П(С)З – 4 год. СР – 8 год.
9	Тема 10: Державний кредит і державний борг	Лек. – 2 год. П(С)З – 4 год. СР – 8 год.
Всього		120 годин

Примітка: Лек. – лекція; П(С)З – практичне (семінарське) заняття; СР – самостійна робота.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і

викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Державна політика у сфері економічної безпеки» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Лекції	9	0	0
Практичні (семінарські) заняття	11	5	55
Контрольна робота	1	10	10
Разом за поточний контроль			65
III. Екзамен			35
Разом за всі види навчальної роботи			100

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному (семінарському) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 24 балів):

19-24 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом,

орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

13-18 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі, але не аргументовано висловлює свої думки і не наводить приклади;

7-12 балів – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1-6 балів – здобувач поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 24 балів):

19-24 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлено завдання;

13-18 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, однак не наведено аргументацію, не використовуються професійні терміни. Наявні незначні граматичні та стилістичні помилки в оформленні завдання;

7-12 балів – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені граматичні чи стилістичні помилки.

1-6 балів – завдання виконане частково, у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття.

Кожен варіант контрольної роботи складається з двох практичних завдань. Розв'язання повинно містити обґрунтування та змістовний висновок за результатами вирішення завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів):

6 балів – вірно розв'язані два завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

5 балів – вірно розв'язано два завдання, але недостатнє обґрунтування

відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

3-4 балів – вірно розв'язано одне завдання, добре обґрунтовано відповідь;

1-2 бали – вірно розв'язано одне завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0 балів – не розв'язано жодного завдання.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі: заліку – за підсумками першого семестру і екзамену – за підсумками другого семестру.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти доктора філософії при складанні заліку (оцінюється від 0 до 10 балів):

10 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

8-9 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

6-7 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

4-5 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-3 бали – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти доктора філософії при складанні екзамену (оцінюється від 0 до 20 балів):

20 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом,

глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

15-19 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

11-14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

6-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-5 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Сучасний аналіз економічної системи України.
2. Розвиток ринкових відносин в перехідній економіці України.
3. Командно-адміністративна і змішана модель економіки: порівняльна характеристика.
4. Інституційні перетворення в економіці України.
5. Роздержавлення та приватизація в Україні: наслідки та перспективи.
6. Правова база формування відносин власності в Україні.
7. Стан та перспективи функціонування підприємництва в Україні.
8. Державна підтримка підприємництва в Україні.
9. Маркетинг в підприємницькій діяльності і його розвиток в Україні.
10. Модель соціально орієнтованого ринкового господарства та перспективи її побудови в Україні.
11. Тіньова економіка в Україні.
12. Фінансова офшоризація світової економіки та її вплив на економіку України.
13. Шляхи економічної інтеграції України.
14. Порівняльна характеристика основних економічних моделей зарубіжних країн та України.
15. Інфраструктура ринку України та вплив держави на її формування.
16. Монополії та антимонопольне законодавство в Україні.
17. Проблеми формування конкурентного середовища в Україні.
18. Проблема диверсифікації доходів в Україні та шляхи її розв'язання.
19. Стан конкурентоспроможності української економіки та напрями її підвищення.
20. Економічна безпека України: сутність та проблеми забезпечення.

21. Вплив корупції на економічну політику України.
22. Грошово-кредитна система України.
23. Вплив діяльності Національного банку України на економічні показники в країні.
24. Проблема узгодження грошово-кредитної та бюджетної політики України.
25. Роль зовнішньоекономічної політики України у розвитку національної економіки.
26. Зовнішньоекономічна діяльність і її регулювання в Україні.
27. Планування соціально-економічного розвитку України.
28. Соціально-економічний розвиток регіону.
29. Регіональна структура економіки України.
30. Ефективність державної інноваційно-інвестиційної політики та інвестиційна привабливість України.
31. Державна підтримка депресивних територій.
32. Україна в глобальній економічній системі.
33. Економічні реформи в східноєвропейських країнах: досвід для України.
34. Формування ринку праці в Україні.
35. Економічний розвиток і життєвий рівень населення України.
36. Державне регулювання цін в Україні.
37. Організація валютного контролю в Україні: стан та перспективи.
38. Перспективи та напрямки розвитку економіки України.
39. Формування доходної частини Державного бюджету України.
40. Роль окремих податків (на вибір) у формуванні доходної частини бюджету.
41. Видатки на загальнодержавні функції (на вибір).
42. Фінансування закладів і програм соціального забезпечення неповнолітніх і молоді.
43. Формування та використання місцевих бюджетів в Україні (на прикладі конкретного місцевого бюджету).
44. Міжбюджетні відносини в Україні (на прикладі конкретного місцевого бюджету).
45. Роль видатків місцевих бюджетів у забезпеченні соціально-економічного розвитку територіальних громад (на прикладі конкретного місцевого бюджету).
46. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансової незалежності місцевого самоврядування (на прикладі конкретного місцевого бюджету).
47. Бюджетний дефіцит та його соціально-економічні наслідки.
48. Державний борг.
49. Державна допомога сім'ям з дітьми.
50. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
51. Пенсійний фонд України.
52. Фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування (на вибір).

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
65-79	C	
55-64	D	задовільно
50-54	E	
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси: [навч. посібник] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик; за заг. ред. В.Д. Базилевича. К.: Атіка, 2004. 368с.

2. Майстро С.В., Батир Ю.Г. Публічне управління в економічній сфері: конспект лекцій. Х. : НУЦЗУ. 2020. 60 с.
3. Василик О.Д. Державні фінанси України: [підручник]/ О.Д. Василик, К.В.Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури. – 2004. – 608 с.
4. Дегтяр А.О. Публічні фінанси: [Навч. посіб.] / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. – Харків: С.А.М., 2011. – 512 с.
5. Ковальчук С.В. Фінанси: [навч. посібник] / С.В. Ковальчук, І.В.Форкун. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006. – 568 с.
6. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): [навч. посібник] / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2000. – 240 с.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Голос України від 04.08.2010. – № 143.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. – Х.: Одісей, 2010. – 536 с.

Допоміжна

1. Бюджетний менеджмент: [підручник] / Федосов В., Опарін В., Сафонова Л. та ін.; За заг. ред. Федосова В. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
2. Василик О.Д. Бюджетна система України / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 542с.
3. Воронова Л.К. Фінансове право України: [підручник] / Л.К. Воронова. – К.: Прецедент; Моя книга, 2006. – 448с.
4. Карлін М.І. Державні фінанси розвинених країн: [навч. посіб.] / М.І. Карлін. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2010. – 484 с.
5. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: [моногр.] / І.О. Луніна. – К.: Наукова думка, 2006. – 432 с.
6. Соколовська А.М. Основи теорії податків: [навч. посіб.] / А.М. Соколовська. – К.: Кондор, 2010. – 326 с.
7. Сунцова С.О. Місцеві фінанси України / С.О. Сунцова. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
8. Чугунов І.Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку / І.Я. Чугунов. – К.: НІОС, 2003. – 488 с.

Розробник:

завідувач кафедри публічного адміністрування
у сфері цивільного захисту,
д. держ. упр., професор

Сергій МАЙСТРО